

Müzik Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarını Yordayan Değişkenler

Variables Predicting Preservice Music Teacher's Attitudes Towards Teaching Profession

Sadullah Serkan ŞEKER^{ID}, Doç. Dr. Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın/Türkiye, sserkanser@gmail.com

Şeker, S. S. (2020). Müzik öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarını yordayan değişkenler. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(2), 273-293.

Geliş tarihi: 16.03.2020

Kabul tarihi: 14.09.2020

Yayımlanma tarihi: 28.12.2020

Öz. Bu çalışmada Müzik öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları demografik özelliklerine ve öğretmen öz-yeterlik ve öğretmenlik mesleğini tercih nedenlerine göre incelenmiştir. Araştırma grubu başta Adnan Menderes Üniversitesi olmak üzere Pamukkale Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi ve Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Lisans 1,2,3 ve 4. Sınıf öğrencilerinden olma üzere 323 kişiden oluşmaktadır. Araştırmada müzik öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları Tufan ve Güdek (2008) tarafından geliştirilmiş olan “Müzik Öğretmenliği mesleğine yönelik tutum ölçeği” ile, öğretmen öz-yeterlikleri Tschannen-Moran ve Woolfolk Hoy (2001) tarafından geliştirilen Türkçe ‘ye Çapa, Çakıroğlu ve Sarıkaya (2008) tarafından çevrilen “Öğretmen öz-yeterlik Ölçeği” ve Öğretmenlik mesleğini tercihleri ise Övet (2006) tarafından geliştirilmiş olan “Öğretmenlik mesleği tercih anketi” ile toplanmıştır. Araştırma sonucunda müzik öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarını en iyi açıklayan faktörlerin meslek tercih envanterinin alt boyutları olan “Bilinç” ve “Güvence” olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum, Öz-yeterlik, Meslek tercih.

Abstract. In this study, the attitudes of prospective music teachers towards the teaching profession were analyzed according to their demographic characteristics and reasons of preference for the teacher self-efficacy and teaching profession. The research group consists of 323 people, including Adnan Menderes University, Pamukkale University, Dokuz Eylül University and Muğla Sıtkı Koçman University Undergraduate 1,2,3 and 4th year students. In the research, the attitudes towards the teaching profession of preservice music teachers have been developed by Tufan and Güdek (2008) with the “Attitude Scale towards the Music Teaching Profession”, and the teacher self-efficacy developed by Tschannen-Moran and Woolfolk Hoy (2001), adapted into Turkish Çapa, Çakıroğlu and Sarıkaya. (2008), and the Preferences were collected by the “Profession Preference Questionnaire” developed by Övet (2006). As a result of the research, it was determined that the factors that best explain the attitudes of music teacher candidates regarding the teaching profession are “Consciousness” and “Assurance”, which are the sub-dimensions of the profession choice inventory.

Keywords: Attitude towards teaching profession, Teacher self-efficacy, Preference of teaching profession.

Extended Abstract

Introduction. Education is regarded as an important factor in the process of making strong progress by all countries, regardless of their level of development. Every country in the world acknowledges the necessity of a strong education system in strengthening the socio-economic status of their communities. In this research, prospective teachers' attitudes towards teaching profession, teacher self-efficacy levels and preferences of teaching profession were investigated. Attitudes towards teaching profession are considered as dependent variable. The effectiveness of teachers in the classroom depends on the decisions they make and their implementation. Therefore, teachers' attitudes towards their professions are very decisive at this point.

Method. In this research, descriptive statistical methods (independent samples t-test and correlation) confirmatory factor analysis and hierarchical regression analysis were used. Descriptive studies are research approaches aiming to describe a situation that exists in the past or still as it exists. Confirmatory Factor analysis is a multivariate statistical procedure that is used to test how well the measured variables represent the number of constructs. Hierarchical regression is a statistical method of exploring the relationships among, and testing hypotheses about, a dependent variable and several independent variables.

Data collection. Data collection was carried out using attitudes scale towards music teacher profession developed by Tufan and Güdek (2008), teacher self-efficacy scale developed by Tschannen Moran and Wolfolk Hoy (2001) adapted for Turkish by Çapa, Çakıroğlu and Sarıkaya (2008) and profession preference inventory developed by Övet (2006). Data was collected from Adnan Menderes University, Pamukkale University, Muğla Sıtkı Koçman University and Dokuz Eylül University Faculty of Education Fine Arts Departments and data set was consist of 357 participants who are students in music education department in universities mentioned above. 34 participant's form was omitted from data set because of filling out forms in completely.

Results. The results of the research show that the pre-service teachers' attitude towards teacher profession, teacher self-efficacy total and sub-dimensions are high. The total score and assurance sub-dimension of teaching profession preference inventory are at a medium level. In the research, there was no significant difference between the pre-service teachers' attitudes towards the teaching profession, teacher self-efficacy and teacher profession preference scores and their gender. There are different results in the literature in this regard. Likewise, the pre-service teachers' self-efficacy and sub-dimensions did not make a significant difference according to their gender. In the research, it was examined whether the candidates who chose and did not choose the teaching profession as their first choice did not make any significant difference in terms of the scores obtained from the research variables, and significant results were obtained in favor of those who chose the teaching profession as their first choice in demographic form given to prospective teachers in the research, the question asked "Would you be a music teacher again if you had a second chance?" and the answers given to the questions were examined according to the scores they got from the research variables. The scores of the candidates who answered the question as yes were statistically significant compared to those who said no. Another result of the research is the high school type of pre-service teachers graduated. When the scores of teacher candidates from the research variables were analyzed according to the type of high school they graduated, it was seen that prospective teachers who graduated from fine arts high schools got less points from the research variables than other high school types. In the study, all variables were found to have a significant correlation at .01 level except for the assurance sub-dimension. In the research, finally, a hierarchical regression analysis was conducted to determine which variables have best explain the attitudes of prospective teachers towards music teaching. Analysis has two models. Model 1 was consist of teacher self-efficacy sub-dimensions. It was seen that while strategy had significant contribution to the model ($B_{\text{strategy}} = .273, p < .05$), classroom management didn't have significant contribution to the model (

$B_{\text{classroom}} = ,574$ $p > .05$). In the second model, consciousness and assurance were added in the model and it was seen that strategy and classroom management lost their statistically meaningful contributions. According to the result of the analysis, consciousness and assurance sub-dimensions are the best dimensions that explain the attitude towards music teaching profession ($R^2 = 42.4$.)

Giriş

Eğitim, gelişmişlik düzeyi fark etmeksizin bütün ülkelerce güçlü bir ilerleme sağlama sürecinde önemli bir faktör olarak görülmektedir. Dünya üzerindeki her ülke, toplumlarının sosyo-ekonomik durumlarının güçlenmesi konusunda güçlü bir eğitim sisteminin gerekliliğini kabul etmektedir (Rao, 2012). Toplumların gelişim süreçlerinde ve değişimlerinde en önemli rollerden birisi de öğretmenlere aittir. Öğretmenlik mesleği, sadece bir alana ilişkin bilgiyi öğrenciye aktarma değil, bunun yanında ders içi ve ders dışındaki her türlü davranış ile öğrencinin olumlu yönde şekillendirilmesidir. Diğer bir ifadeyle öğretmenlik bir rol – modeldir. Övet (2006) öğretmenlerin bilgi ve deneyim aktarımının yanında okullarda liderlik, rehberlik/sırdaşlık, eğiticilik/disiplincilik yargıcılık, danışmanlık, uzlaştırıcılık, çevre lideri, kültürlülük, çocuk eğitim uzmanı gibi rollere de sahip olduğu belirtmiştir. Bu nedenle nitelikli öğretmen yetiştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Şimşek (2005), öğretmen niteliğinin, seçilmiş olan adayların öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile yakından ilgili olduğunu belirtmiştir. Öğretmen adayının öğretmenlik mesleğine ilişkin sahip olduğu tutum, onun ileride bu mesleği ne kadar özverili bir şekilde ve ne derecede mesleki etik ve ilkelerine bağlı olarak yapıp yapmayacağını bir belirleyicisi olarak görülebilir. Terzi ve Tezci (2007), mesleğe yönelik tutum ve algıların meslekteki yeterlik algılarını ve meslekteki başarıları etkileyen bir husus olduğunu belirtmişlerdir. Aynı şekilde Üstüner (2006) öğretmen davranışlarını belirleyen temel etkenlerden birisinin de öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum olduğu belirtmiştir.

Tutum, sosyal bilimler alanında önemli bir yere sahip olup çok sayıda tanıma sahip bir kavramdır. Tutumu kavramsal düzeyde ilk olarak ele alan ve tanımlayan Alport (1935) tutumu bireyin ilgili durum ya da nesnelere ilişkin tepkisi üzerinde dinamik ya da yönlendirici bir etki yapan deneyim ve bilgilerle organize olan yaşantı içinde biçimlenmiş bir zihinsel ya da sinirsel hazırlık durumu olarak tanımlamıştır. Recepoğlu (2013), tutumun insan davranışlarını açıklamakta kullanılan bir kavram olduğunu belirtmiştir. İnceoğlu (2010) ise tutumu bir durum, bir olay, nesne ya da kişi karşısında belli bir tavır ortaya koymaya, davranış göstermeye hazır olma durumu olarak tanımlamış, tutum ile bireyin kişilik özellikleri, içinde yer aldığı toplumsal ve kültürel çevre, toplumsallaşma süreci, bilgi birikimi ve yaşam deneyimleri arasında yakın bir ilişkinin olduğunu belirtmiştir.

Tutumlar zihinsel, duygusal ve davranışsal olmak üzere üç boyuttan oluşmaktadırlar ve bu üç öge arasında iç tutarlılık olduğu varsayılmaktadır (İnceoğlu, 2010). Bu bilgidен yola çıkılarak öğretmen adayının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumu incelendiğinde öğretmenlik mesleği ile ilgili bildikleri öğretmenlik mesleğine ilişkin yaklaşımında olumlu, olumsuz ya da nötr bir duygu durumuna sahip olacağını ve mesleğe ilişkin nasıl bir tavır ortaya koyacağını belirler. İnceoğlu, tutumun oluşmasında söz konusu bu üç boyutun uyumlu bir ilişki ve eşgüdüm içinde olması gerektiğini belirtir. Aksi halde tutumun oluşması mümkün değildir. Diğer yandan Pretty, Fabrigar ve Wagner (2003), tutumu genel olarak, “insanların kendileri, diğer insanlar, mallar, konular, soyut kavramlar vb. gibi herhangi bir nesnenin küresel değerlendirmeleri” olarak tanımlamışlar, Whitley (1997), söz konusu bu “küresel değerlendirmenin” ise duygusal, bilişsel ve öz-yeterlik boyutlarına sahip olduğunu belirtmiştir. Bu tanımlar doğrultusunda tutum ile öz-yeterlik arasında doğrusal bir ilişkiden söz edilebilir.

İnceoğlu (2010), tutumların duygusal öğelerinin gelişimlerinde bireyin bilgi birikimi ve geçmiş deneyimlerinin önemli rolü olduğunu belirtmektedir. Bu durum aynı zamanda öz-yeterlik kavramında da ön plana çıkmaktadır. Bandura (1977) öz-yeterliğin birbirleri ile ilişki içinde olan dört temele dayandığını belirtmiştir. Bandura, bireyin güçlü bir öz-yeterliğe sahip olma sürecinde en etkili faktörün geçmişte yaşadığı deneyimleri olduğunu belirtmiş, geçmişte yaşanan deneyimlerin zorluk ya da kolaylık durumlarının gelecekte karşılaşılabilecek görevlere ilişkin öz-yeterliklerini önemli ölçüde etkilediğini belirtmiştir.

Tutumu oluşturan öğelerden biri olan duygusal öge, bireyin çevresi ile ilgili bilgi duyum ve deneyimlerini sınıflandırması ve bu sınıflandırmaları olumlu ya da olumsuz olaylarla ya da amaçlarla ilişkilendirmesi durumudur (İnceoğlu, 2010). Buna göre bireyin öğretmenlik mesleğine ilişkin geçmişte edindiği bilgi ve deneyimler bireyin gelecekteki tutumunu etkileyebilmektedir. Örnek vermek gerekirse bireyin çevresindeki öğretmenlerin branş olarak az ders saatine sahip olması, okuldaki mesailerinin diğer iş kollarına göre az olması bireyin kendi içinde öğretmenlik mesleğinin kolay bir meslek olduğuna ilişkin bir yanlış bir tutum geliştirmesine neden olabilir. Diğer yandan bireyin sosyal çevresindeki öğretmenlerin branş olarak yoğun bir tempo içinde olmaları ders yüklerinin fazla olması ve buna bağlı çalışma koşulları bireyin kendisinin bu görevi yerine getiremeyeceği inancına kapılmasına ve öğretmenlik mesleğini tercih etmekten vaz geçmesine neden olabilir. Daha da genelden bakacak olursak ülkemizdeki öğretmenlerin şu anki mesleki koşulları, okulların fiziki şartları, görev ve tayin koşulları, sınıflardaki yüksek öğrenci sayısı ve sosyo-ekonomik durumları gibi bireyin gözlemleyerek ve çevresinden edinebileceği bilgiler ve deneyimler, bu mesleği gelecekte yapmak isteyen bireylerin öğretmenliğe ilişkin tutumlarını önemli ölçüde etkileyebilmektedir. O halde bireylerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının öğretmenliği meslek olarak seçip seçmemelerinde belirleyici rol oynayabileceği düşünülebilir. Övet (2006) bireylerin meslek seçimlerini etkileyen birden çok faktör olduğunu belirtmiş, bireyin fiziksel özellikleri, ihtiyaçları, seçmek istediği mesleğin toplumsal cazibesi, güncelliği ve popülerliği gibi pek çok önemli faktörün seçimlerini etkilediğini belirtmiştir.

Öğretmen özyeterliliği temel olarak Bandura'nın özyeterlik kavramına dayanmaktadır. Tschannen-Moran ve Wolfock Hoy (2001) öğretmen özyeterliliğini "bir öğretmenin yeterince güdülenmiş olmadığı durumlarda bile öğrenmelerinde arzu edilen sonuçları elde edebileceğine yönelik inançları" olarak tanımlamışlardır (Bümen ve Özyayın, 2013). Öğretmen özyeterliliği, olumlu öğretmen davranışları ve bu davranışların öğrenci üzerindeki etkileri ile sıkı ilişki içinde olan değişkenlerden biri olarak görülmektedir. Ayrıca öğretmen özyeterliliği öğrencilerin kendi özyeterlilikleri ile ve motivasyon düzeyleri ile de ilişki içindedir. (Çapa, Çakıroğlu ve Sarıkaya, 2005). Yeterlik düzeyi yüksek olan öğretmenlerin dersi planlamada daha başarılı, yeni fikirlere daha açık, öğrencilerin ihtiyaçların karşılamakta daha istekli oldukları ve buna yönelik yeni yöntemler denemekte daha istekli oldukları belirtilmektedir (Izgar ve Dilmaç, 2008).

Öğretmenlerin sınıftaki etkililiği, almış oldukları kararlara ve bu kararları uygulamalarına bağlıdır. Öğretmenin inanç ve tutumları bu noktada oldukça belirleyicidir. Literatür incelendiğinde, öğretmenlerin özyeterlilikleri ve mesleğe yönelik tutumları arasında anlamlı, olumlu ilişki olduğunu ortaya koyan çalışmalara rastlanılmaktadır (Bümen ve Özyayın, 2013; Demirel ve Akkoyunlu, 2010; Demirtaş, Cömert ve Özer, 2011; Girgin, Akamca, Ellez ve Oğuz, 2010; Oğuz ve Topkaya, 2008). Kişinin öğretmenlik mesleğini tercih nedenleri de kuşkusuz öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumunu etkileyen değişkenlerden biri olarak görülebilir. Literatürdeki araştırmalar Bastick, 2000; Boz ve Boz, 2008; Brown, 1992; Chuene, Lubben ve Newson, 1999; Çermik, Doğan ve Şahin, 2010; Kyriacou ve Coulthard, 2000; Saban, 2003), kişilerin öğretmenlik mesleğini tercih nedenlerinin özgeci, içsel gerçekler ve dışsal gerçekler olmak üzere başlıca üç kategoriye ayrıldığını belirtmektedirler. Bu konu üzerine literatürde yapılan çalışmalar sonucunda ekonomik olarak güçlü toplumlarda daha çok içsel sebepler meslek tercihinin etkilerden ekonomik olarak gelişmemiş toplumlarda ise dışsal sebeplerin ön plana çıktığı görülmektedir (Çermik, Şahin ve Doğan, 2017). Bu araştırmada müzik öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının düzeyleri incelenmiş, meslek tercihleri ve öğretmen öz-yeterliliklerinin sahip oldukları tutumları ne kadar açıklayabildiği araştırılmıştır.

Yöntem

Çalışma grubu

Araştırmanın çalışma grubu 2019 – 2020 eğitim öğretim yılı güz döneminde öğrenim görmekte olan 357 öğretmen adayını kapsamaktadır. Adaylardan alınan formlar incelendikten sonra formları eksik dolduran 34 adayın formu veri setine alınmamıştır. Data set 323 adaydan oluşmaktadır. Katılımcılarla ilgili detaylı veriler tablo 1’de verilmektedir.

Araştırmanın deseni

Araştırmada ilişkisel tarama modelinde desenlemiştir. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2005, s.77). İlişkisel tarama ise iki ve daha çok sayıdaki değişken arasındaki ilişkileri, birlikte değişimin varlığını veya derecesini belirlemeyi amaçlar. Ayrıca kullanılan ölçme araçlarının yapı geçerliğini sınamak için Yapısal Eşitlik modellerinden doğrulayıcı faktör analizinden yararlanılmış ve hangi değişkenlerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları daha iyi açıkladığını belirleyebilmek için kestirimsel istatistik modellerinden hiyerarşik regresyon analizi kullanılmıştır.

Araştırmada Tufan ve Güdek (2008) tarafından geliştirilmiş olan “Müzik Öğretmenliğine Yönelik Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. 11 olumlu 8 olumsuz olmak üzere toplam 19 maddeden oluşmaktadır. Ölçek “sevgi ve adanmışlık” ile “değer” olmak üzere iki alt boyuta sahiptir. Ölçeğin Cronbach alfa değerleri ise sevgi ve adanmışlık alt boyutu için ,91, değer alt boyutu için ,90, toplam için ,95 olarak rapor edilmiştir. Bu araştırmada ise sevgi ve adanmışlık alt boyutu için, 89, değer alt boyutu için,90 ve ölçeğin toplamına ilişkin Cronbach alfa değeri ,93 olarak tespit edilmiştir.

Veri toplama araçları

Müzik Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği

Araştırmada Tufan ve Güdek (2008) tarafından geliştirilmiş olan “Müzik Öğretmenliğine Yönelik Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. 11 olumlu 8 olumsuz olmak üzere toplam 19 maddeden oluşmaktadır. Ölçek “sevgi ve adanmışlık” ile “değer” olmak üzere iki alt boyuta sahiptir. Ölçeğin Cronbach alfa değerleri ise sevgi ve adanmışlık alt boyutu için ,91, değer alt boyutu için ,90, toplam için ,95 olarak rapor edilmiştir. Bu araştırmada ise sevgi ve adanmışlık alt boyutu için, 89, değer alt boyutu için,90 ve ölçeğin toplamına ilişkin cronbach alfa değeri ,93 olarak tespit edilmiştir.

Öğretmen Öz-Yeterlik Ölçeği

Tschannen-Moran ve Woolfolk Hoy (2001) tarafından geliştirilen öğretmen öz-yeterlik ölçeği Çapa, Çakıroğlu ve Sarıkaya (2008) tarafından Türkçe ‘ye çevrilmiştir. 24 maddeden oluşan ölçek “Öğrenci katılımına yönelik öz-yeterlik”, “öğretim stratejilerine yönelik”, ve “sınıf yönetimine yönelik öz-yeterlik” olmak üzere 3 alt boyuta sahiptir. Araştırmacılar ölçeğin Türk çalışma grubu ile yaptıkları ölçümlerde “öğrenci katılımına yönelik öz-yeterlik” alt boyutunu, 82, “öğretim stratejisine yönelik öz-yeterlik” alt boyutuna ilişkin değeri, 86 ve “sınıf yönetimine ilişkin öz-yeterlik alt boyutuna ilişkin değeri ise ,84 bulmuşlardır. Ölçeğin toplamına ilişkin değer ise ,93 olarak bulunmuştur. Bu araştırmada değerler ise “öğrenci katılımına yönelik öz-yeterlik” alt boyutunu, 86, “öğretim stratejisine yönelik öz-yeterlik” alt boyutuna ilişkin değeri ,87 ve “sınıf yönetimine ilişkin öz-yeterlik alt boyutuna ilişkin değeri ise ,89 olarak bulunmuştur. Ölçeğin toplamına ilişkin Cronbach alfa değeri ise ,95 olarak tespit edilmiştir.

Öğretmenlik Mesleği Tercih Envanteri

Bu araştırmada öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercihlerini incelemek için Övet (2006) tarafından geliştirilmiş olan Öğretmenlik mesleği tercih envanteri kullanılmıştır. 20 maddelik envanter "Bilinç", "Güvence", "İdeal" ve "etkilenme" olmak üzere dört alt boyuta sahiptir. Bu araştırmada söz konusu envanterin sadece bilinç ve güvence alt boyutları kullanılmıştır. Araştırmacının elde ettiği Cronbach alfa değerleri ise bilinç için ,91, güvence için ,79, dir. Bu araştırmada elde edilen değerler ise bilinç için ,87, güvence için ,78, dir.

Verilerin analizi

Araştırmada analizler IBM SPSS 20 paket programı ve LISREL 8.50 paket programları ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada analize başlamadan önce ilk olarak kullanılacak olan ölçme araçlarının yapı geçerliklerini sınamak için doğrulayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Brown ve Moore (2012) doğrulayıcı faktör analizinin ölçme modellerine ait gözlenen değişkenler (test maddeleri, test skorları ya da davranışsal gözlem puanları) ve gizil değişkenler arasındaki ilişkiyi ele alan bir yapısal eşitlik modeli olduğunu belirtmişlerdir. İlk olarak katılımcıların demografik bilgileri sunulmuş, daha sonrasında ölçeklerin ve alt boyutlarının demografik bilgiler doğrultusunda analizleri yapılmıştır. Bu analizler cinsiyet değişkeni, öğretmenliğin ilk meslek olarak tercihi ve tekrar meslek olarak öğretmenliği seçer miydiniz? için bağımsız örneklem t-testi, yaş, sınıf ve okul değişkenleri için ise tek yönlü varyans analizidir. Analizlerin devamında ölçekler ve alt boyutlarının birbirleri ile olan ilişkilerini saptamak amacıyla korelasyon analizi yapılmış, son olarak öğretmenlik mesleğini yordayan en güçlü değişkeni saptamak amacıyla hiyerarşik regresyon analizi yapılmıştır.

Bulgular

Araştırmada ilk olarak ölçme araçlarının yapı geçerlikleri için doğrulayıcı faktör analizi uygulanmıştır. İlk olarak müzik öğretmenliğine yönelik tutum ölçeği doğrulayıcı faktör analizine tabi tutulmuş, oluşturulan modelin kabul edilebilir olduğu görülmüştür. Modele ilişkin diyagram şekil1'de verilmiş, elde edilen uyum indisleri ve DFA için önerilen sınır değerler tablosu (Hooper vd..2008; Hu ve Bentler,1999; Kayacan ve Gültekin, 2012'den akt. Samancıoğlu, Bağlıbel ve Bindak, 2015) Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1.

Modelin uyum indisleri

Uyum İndisleri	Önerilen Sınır Değerler		Çalışmanın Sonuçları	Sonuç
	İyi Uyum	Kabul Edilebilir		
X ² /sd	0≤x ² /sd≤3	3≤x ² /sd≤5	2.6	İyi uyum
CFI	≥0.95	≥0.94-0.90	0.93	Kabul Edilebilir
RMSEA	≥0.05	0.06-0.08	0.068	Kabul Edilebilir
GFI	≥0.95	≥0.90	0.90	Kabul Edilebilir
RMR	≤0.05	0.06-0.08	0.056	Kabul Edilebilir
SRMR	≤0.05	0.06-0.08	0.045	İyi uyum

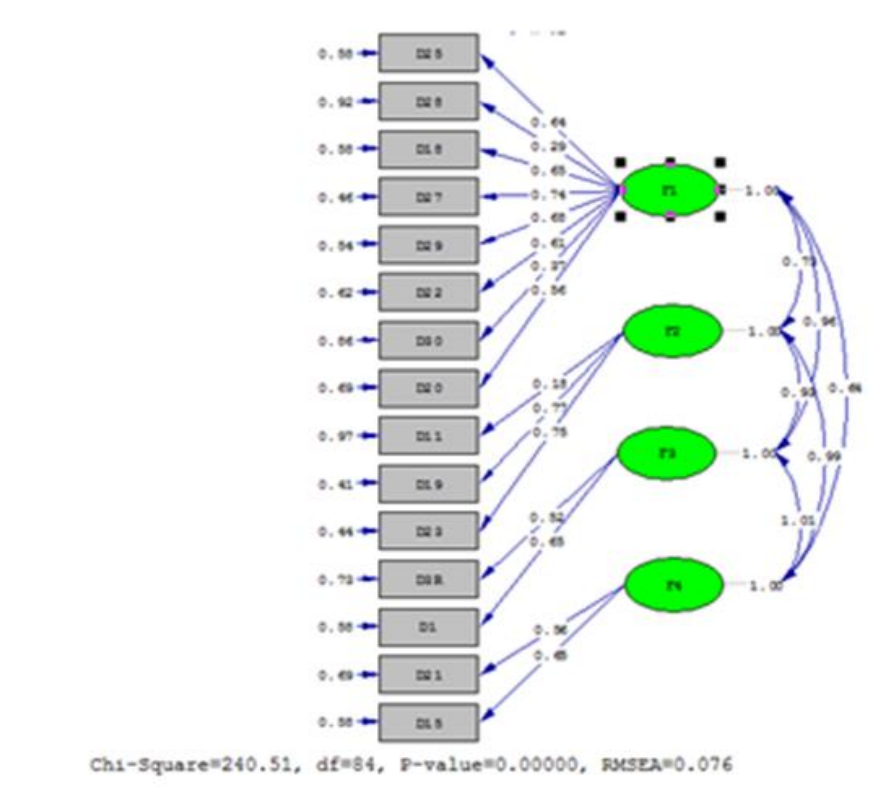
Yukarıda belirtilen sınır değerle incelendiğinde modelin x²/sd ve srmr değerleri açısından iyi uyum gösterdiği, diğer indisler açısından ise kabul edilebilir değerlere sahip olduğu görülmektedir. İkinci olarak öğretmen özyeterlik ölçeği ele alınmış ve DFA analizine tabi tutulmuştur. Modelden elde edilen sonuçlar ve diyagram tablo 2 ve Şekil 2'de verilmiştir.

Tablo 2.
Modelin uyum indisleri

Uyum İndisleri	Önerilen Sınır Değerler		Çalışmanın Sonuçları	Sonuç
	İyi Uyum	Kabul Edilebilir		
χ^2/sd	$0 \leq \chi^2/sd \leq 3$	$3 \leq \chi^2/sd \leq 5$	2,36	İyi uyum
CFI	≥ 0.95	$\geq 0.94-0.90$	0.94	Kabul Edilebilir
RMSEA	≥ 0.05	0.06-0.08	0.064	Kabul Edilebilir
GFI	≥ 0.95	≥ 0.90	0.90	Kabul Edilebilir
RMR	≤ 0.05	0.06-0.08	0.087	Kabul Edilebilir
SRMR	≤ 0.05	0.06-0.08	0.040	İyi uyum

Yukarıda belirtilen sınır değerle incelendiğinde modelin χ^2/sd ve $srmr$ değerleri açısından iyi uyum gösterdiği, diğer indisler açısından ise kabul edilebilir değerlere sahip olduğu görülmektedir.

Üçüncü olarak meslek tercih envanterine DFA uygulaması yapılmıştır. Bu analizde ölçme aracı ilk bakışta kabul edilebilir değerlere sahip olarak görünüyorsa bile elde edilen sonuçlar incelendiğinde ölçme aracının "Non Positive Definite" uyarısı verdiği görülmektedir. Şimşek (2007) NPD uyarısının birkaç nedenden dolayı ortaya çıkabileceğini belirtmektedir. Bunlardan en yaygın olarak görülenlerin iki değişken arasındaki standardize edilmiş ilişki katsayısının 1'den fazla olması olduğunu belirtmiştir. Yapılan analiz sonucunda "ideal" ve "etkilenme" gizil değişkenlerinin arasındaki standardize edilmiş katsayısının 1'den büyük olduğu görülmektedir (1.01). Bu noktada analiz söz konusu iki gizil değişken modelden çıkarılarak tekrarlanmıştır. Aşağıda modelin her iki durumuna ilişkin diyagram ve model uyum indisleri verilmiştir.

Şekil 1. Dört faktörlü model (NPD)

Tablo 3.

Dört faktörlü modele ilişkin uyum indisleri (NPD)

Uyum İndisleri	Önerilen Sınır Değerler		Çalışmanın Sonuçları	Sonuç
	İyi Uyum	Kabul Edilebilir		
X^2/sd	$0 \leq x^2/sd \leq 3$	$3 \leq x^2/sd \leq 5$	2.86	İyi uyum
CFI	≥ 0.95	$\geq 0.94-0.90$	0.90	Kabul Edilebilir
RMSEA	≥ 0.05	0.06-0.08	0.076	Kabul Edilebilir
GFI	≥ 0.95	≥ 0.90	0.91	Kabul Edilebilir
RMR	≤ 0.05	0.06-0.08	0.11	Kötü Uyum
SRMR	≤ 0.05	0.06-0.08	0.063	Kabul edilebilir

Model bu haliyle NPD (Non-Positive Definite) uyarısı vermektedir

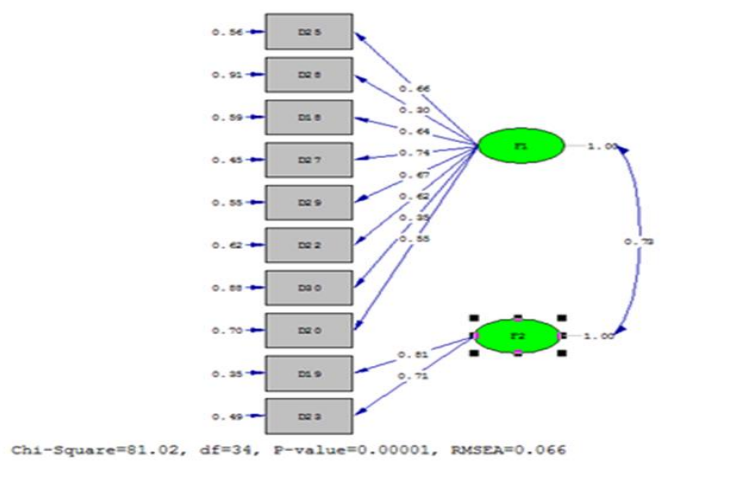
Görüldüğü üzere modelin sahip olduğu uyum indisleri incelendiğinde x^2/sd oranı açısından iyi uyum sergilerken diğer değerler açısından kabul edilebilir uyum indislerine sahiptir. Modelin iki faktörlü versiyonu için elde edilen uyum indisleri aşağıda tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4.

İki faktörlü modele ilişkin uyum indisleri

Uyum İndisleri	Önerilen Sınır Değerler		Çalışmanın Sonuçları	Sonuç
	İyi Uyum	Kabul Edilebilir		
X^2/sd	$0 \leq x^2/sd \leq 3$	$3 \leq x^2/sd \leq 5$	2.38	İyi uyum
CFI	≥ 0.95	$\geq 0.94-0.90$	0.95	İyi uyum
RMSEA	≥ 0.05	0.06-0.08	0.066	Kabul Edilebilir
GFI	≥ 0.95	≥ 0.90	0.95	İyi uyum
RMR	≤ 0.05	0.06-0.08	0.079	Kabul Edilebilir
SRMR	≤ 0.05	0.06-0.08	0.047	İyi uyum

Tablo 4'te görüldüğü üzere iki faktörlü model, dört faktörlü modele göre oldukça iyi uyum indislerine sahiptir. Ayrıca analiz sırasında güvence gizil değişkenine ait bir gözlenen değişken modelin ki-kare düşüşünü ciddi şekilde etkilediği için modelden çıkarılmıştır. Erkorkmaz ve meslektaşları (2013) analiz sırasında ki-kare düşüşüne etki eden maddelerin modelden çıkarılabileceğini belirtmektedir. Modele ilişkin diyagram şekil 2'de verilmiştir.

Şekil 2. Meslek tercih envanteri iki faktörlü model

Yapılan analizler sonucunda iki faktörlü modelin kabul edilebilir uyum indilerine sahip olduğu görülmektedir. Bu nedenle araştırmaya meslek tercih envanterinin bilinç ve güvence faktörleri ile devam edilmiştir. Araştırmada ilk olarak araştırmaya katılan çalışma grubunun demografik verileri incelenmiştir. Veriler Tablo 5’de sunulmuştur.

Tablo 5.
Katılımcıların demografik durumları (N=323)

	F	%	Toplam%
Cinsiyet			
Kız	134	41,5	41,5
Erkek	189	58,5	100
Yaş			
17-19	67	20,7	20,7
20-22	219	67,8	67,8
23 ve Üstü	37	11,5	100
Okul			
Adnan Menderes Üniversitesi	96	29,7	29,7
Dokuz Eylül Üniversitesi	75	23,2	23,2
Sıtkı Koçman Üniversitesi	63	19,5	19,5
Pamukkale Üniversitesi	89	27,6	100
Sınıf			
Lisans 1	85	26,3	26,3
Lisans 2	81	25,1	25,1
Lisans 3	64	19,8	19,8
Lisans 4	79	24,5	24,5
Lisans 5 ve Üstü	14	4,3	100
Lise			
Güzel Sanatlar Lisesi	240	74,3	74,3
Diğer Lise Türleri	83	25,7	100
İlk Tercih Olarak Öğretmenlik Mesleği			
Hayır	277	85,8	85,8
Evet	46	14,2	100
Tercih Durumunda Tekrar Öğretmenliği Seçer Miydiniz?			
Evet	246	76,2	76,2
Hayır	77	23,8	100

Araştırmanı devamında katılımcıların müzik öğretmenliğine yönelik tutum, öğretmen öz-yeterlik ve meslek tercih envanteri alt boyutlarına ilişkin puanları incelenmiş ve puanlar Tablo 6’de sunulmuştur.

Tablo 6.

Katılımcıların her değişkene ait puan düzeyleri (N=323)

	En Yük.	En Düş.	Fark	Düşük	Orta	Yüksek	Ortalama	Düzye
Tutum	90	18	72	18-42	42,01-66	66,01-90	74,19	Yüksek
Özyeterlik	171	19	152	19-69,6	69,61-120,2	120,22-171	135,70	Yüksek
Meslek tercih	50	10	40	10-23,3	23,31-36,90	36,91-50	35,28	Orta
Sevgi ve A.	45	9	36	9-21	21,01-33	33,01-45	39,61	Yüksek
Değer	45	9	36	9-21	21,01-33	33,01-45	34,58	Yüksek
Öğrenci katıl.	63	7	56	7-25,7	25,71-44,41	44,42-63	49,59	Yüksek
Strateji	63	7	56	7-25,7	25,71-44,41	44,42-63	50,35	Yüksek
Sınıf yönetimi	45	5	40	5-18,3	18,31-31,62	31,63-45	35,75	Yüksek
Bilinç	40	8	32	8-18,6	18,61-29,21	29,22-40	30,10	Yüksek
Güvence	10	2	8	2-4,6	4,61-7,21	7,22-10	5,17	Orta

Tablo 6'da görüleceği gibi katılımcıların müzik öğretmenliğine yönelik tutum ve Öğretmen öz-yeterlik düzeyleri yüksek, meslek tercih değişkenine ait puan ortalamaları orta seviye olarak tespit edilmiştir. Alt boyutlar incelendiğinde ise müzik öğretmenliğine yönelik tutuma ilişkin alt boyutların her ikisinin de yüksek olduğu görülmektedir. Öğretmen öz-yeterlik değişkenine ait alt boyutlar incelendiğinde tüm alt boyutların puan ortalamalarının yüksek seviye olduğu görülmekte iken meslek tercih envanterine ilişkin alt boyutlarda bilinç alt boyutu puan ortalaması yüksek düzey iken güvence alt boyutu orta seviye olarak tespit edilmiştir. Araştırmanın devamında katılımcıların öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum, öğretmen öz-yeterlik ve meslek tercih puanları demografik değişkenlere göre anlamlı fark oluşturup oluşturmadığının tespiti için bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır. Sonuçlar Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7.

Katılımcıların müzik öğretmenliğine yönelik tutum, öğretmen öz-yeterlik, meslek tercih, bilinç ve güvence puanları ile cinsiyetleri arasındaki ilişki

	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	sh _x	t testi		
						t	Sd	p
M.Ö.Y.T	Erkek	189	73,90	12,99	,94	-,471	321	,638
	Kız	134	74,60	13,71	1,18			
Sevgi ve Ad.	Erkek	189	39,33	6,55	,47	-,923	321	,357
	Kız	134	40,00	6,22	,53			
Değer	Erkek	189	34,56	7,53	,54	-,043	321	,966
	Kız	134	34,60	8,41	,72			
Ö.ÖzY	Erkek	189	134,64	18,96	1,37	-1,181	321	,239
	Kız	134	137,20	19,68	1,70			
Öğ. Kat	Erkek	189	49,14	7,51	,54	-1,259	321	,209
	Kız	134	50,22	7,62	,65			
Strateji	Erkek	189	50,04	7,10	,51	-,910	321	,363
	Kız	134	50,79	7,58	,65			
Sınıf Yön.	Erkek	189	35,44	5,66	,41	-1,174	321	,241
	Kız	134	36,18	5,48	,47			
M.Tercih	Erkek	189	35,40	8,39	,61	,317	321	,751
	Kız	134	35,11	7,51	,64			
Bilinç	Erkek	189	30,21	7,25	,52	,316	321	,752
	Kız	134	29,96	6,56	,56			

Güvence	Erkek	189	5,19	2,58	,18	,133	321	,895
	Kız	134	5,15	2,64	,22			

Tablo 7’de görüldüğü üzere katılımcıların Müzik Öğretmenliğine Yönelik Tutum, öğretmen özyeterlik ve meslek tercih toplam puanları ile bu değişkenlere ait alt boyut puanları katılımcıların cinsiyetleri açısından istatistiksel olarak anlamlı fark göstermemiştir. Araştırmanın devamında katılımcıların öğretmenlik mesleğini ilk tercihleri olarak seçip seçmemelerinin Müzik Öğretmenliğine Yönelik Tutum, öğretmen öz-yeterlik, bilinç ve güvence puanları ile ilişkili olup olmadığı incelenmiş, sonuçlar tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8.

Katılımcıların müzik öğretmenliğine yönelik tutum, öğretmen öz-yeterlik ve bilinç ve güvence alt boyutları ile öğretmenliği ilk tercih olarak seçip seçmemelerine ilişkin bağımsız örneklem t-testi

	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	sh_x	t testi		
						t	Sd	p
M.Ö.Y.T	Evet	277	75,57	12,29	,73	3,916	54,274	,000**
	Hayır	46	65,93	15,91	2,346			
Sevgi ve Ad.	Evet	277	40,27	5,900	,354	3,821	53,666	,000**
	Hayır	46	35,63	7,891	1,163			
Değer	Evet	277	35,29	7,458	,448	3,510	55,381	,001*
	Hayır	46	30,30	9,145	1,348			
Ö. Özy	Evet	277	135,71	18,94	1,138	,012	321	,990
	Hayır	46	135,67	21,39	3,155			
Öğ. Kat	Evet	277	49,54	7,448	,447	-,266	321	,791
	Hayır	46	49,86	8,357	1,232			
Strateji	Evet	277	50,45	7,113	,427	,556	321	,579
	Hayır	46	49,80	8,429	1,24			
Sınıf Yön.	Evet	277	35,71	5,482	,329	-,324	321	,747
	Hayır	46	36,00	6,314	,930			
M. Tercih	Evet	277	35,96	7,505	,4509	3,811	321	,000**
	Hayır	46	31,19	9,781	1,442			
Bilinç	Evet	277	30,71	6,497	,3903	3,924	321	,000**
	Hayır	46	26,456	8,513	1,255			
Güvence	Evet	277	5,2527	2,565	,1541	1,239	321	,216
	Hayır	46	4,7391	2,82	,4163			

Tablo 8’de görüldüğü gibi katılımcıların Müzik Öğretmenliğine Yönelik Tutum toplam ($t_{tmöyt}=3,916$; $p<.005$), sevgi ve adanmışlık ($t_{sevgi}=3,821$, $p<.005$) ve değer ($t_{deger}=3,510$, $p<.005$) puan ortalamaları müzik öğretmenliğini ilk tercihleri olarak seçen ve seçmeyen katılımcılara göre seçenler lehinde istatistiksel olarak anlamlı çıkmıştır. Aynı şekilde Meslek tercih envanteri topla puan ($t_{tercih}=3,811$, $p<.005$) ve bilinç ($t_{bilinç}=3,924$, $p<.005$) müzik öğretmenliğini ilk tercih olarak seçenler lehine istatistiksel olarak anlamlı çıkarken meslek tercih envanteri güvence alt boyutu ve öğretmen özyeterlik toplam ve alt boyutlarında anlamlı farka rastlanmamıştır. Araştırmanın devamında katılımcıların müzik öğretmenliğine yönelik tutum, öğretmen öz-yeterlik ve meslek tercih puanlarının bir şansları olması durumunda öğretmenlik mesleğini bir daha seçer misiniz? Seçeneği ile aralarındaki ilişki incelenmiş, sonuçlar Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9.

Katılımcıların müzik öğretmenliğine yönelik tutum, öğretmen öz-yeterlik ve meslek tercih ile öğretmenlik mesleğini bir daha seçip seçmemeleri arasındaki bağımsız örneklem t-testi

	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	sh_x	t testi		
						t	Sd	p
M.Ö.Y.T	Evet	246	78,21	10,7	,685	11,525	321	,00
	Hayır	77	61,37	12,4	1,42			0
Sevgi ve Ad.	Evet	246	41,34	5,08	,32	8,281	101,388	,00
	Hayır	77	34,10	7,12	,811			0
Değer	Evet	246	36,86	6,77	,432	10,861	321	,00
	Hayır	77	27,27	6,73	,767			0
Ö.ÖzY	Evet	246	137,41	18,9	1,20	2,872	321	,00
	Hayır	77	130,25	19,5	2,23			4
Öğ. Kat	Evet	246	50,16	7,41	,472	2,429	321	,01
	Hayır	77	47,77	7,83	,892			6
Strateji	Evet	246	50,96	7,29	,464	2,702	321	,00
	Hayır	77	48,41	7,04	,802			7
Sınıf Yön.	Evet	246	36,28	5,27	,336	3,070	321	,00
	Hayır	77	34,06	6,27	,714			2
M.Tercih	Evet	246	36,48	7,37	,470	4,957	321	,00
	Hayır	77	31,467	8,8	1,00			0
Bilinç	Evet	246	31,349	6,31	,402	6,030	321	,00
	Hayır	77	26,142	7,4	,85			0
Güvence	Evet	246	5,1341	2,53	,16	-,559	321	,57
	Hayır	77	5,3247	2,83	,32			6

Tablo 9’da görüldüğü gibi katılımcıların Müzik Öğretmenliğine Yönelik Tutum, öğretmen öz-yeterlik, bilinç ve güvence puanları ile ikinci bir şansları olsa yine öğretmenlik mesleğini seçer miydiniz sorusuna verdikleri cevaplar arasında güvence alt boyutu hariç istatistiksel olarak anlamlı fark görülmektedir ($t_{güvence} = -,559, p > .05$). Bu sonuçlara göre anlamlı fark öğretmenlik mesleğini tekrar seçecek olan katılımcılar lehine gerçekleşmiştir. Güvence alt boyutunda bir daha öğretmenlik mesleğini seçmeyeceğini belirten katılımcıların güvence puan ortalamaları, evet diyenlere göre daha yüksektir. Katılımcıların Müzik Öğretmenliğine Yönelik Tutum, öğretmen öz-yeterlik ve meslek tercih puanlarının lise türlerine göre anlamlı fark gösterip göstermediğine ilişkin analiz sonuçları Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10.

Katılımcıların müzik öğretmenliğine yönelik tutum, öğretmen öz-yeterlik ve meslek tercih puanlarının lise türlerine göre bağımsız örneklem t-testi

	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	sh_x	t testi		
						t	Sd	p
M.Ö.Y.T	Gsl	240	73,00	13,8	,891	-3,111	178,010	,002**
	Diğer	83	77,66	10,9	1,20			
Sevgi ve Ad.	Gsl	240	39,20	6,67	,430	-2,170	172,637	,031*
	Diğer	83	40,80	5,46	,600			
Değer	Gsl	240	33,79	8,09	,522	-3,336	166,543	,001**
	Diğer	83	36,85	6,86	,753			
Ö.ÖzY	Gsl	240	134,66	19,4	1,25	-1,652	321	,100
	Diğer	83	138,71	18,5	2,03			

Öğ. Kat	Gsl	240	49,31	7,45	,481	-1,122	321	,263
	Diğer	83	50,39	7,88	,865			
Strateji	Gsl	240	49,91	7,44	,480	-1,858	321	,064
	Diğer	83	51,63	6,77	,743			
Sınıf Yön.	Gsl	240	35,43	5,79	,373	-1,747	321	,082
	Diğer	83	36,67	4,91	,539			
M.Tercih	Gsl	240	35,00	8,04	,519	-1,065	321	,288
	Diğer	83	36,09	7,97	,875			
Bilinç	Gsl	240	29,67	6,98	,450	-1,890	321	,060
	Diğer	83	31,34	6,80	,746			
Güvence	Gsl	240	5,329	2,59	,167	1,761	321	,079
	Diğer	83	4,747	2,61	,28			

Tablo 10’da görüldüğü üzere katılımcıların müzik öğretmenliğine yönelik tutum, öğretmen öz-yeterlik, bilinç ve güvence puanlarından lise türlerine göre sadece Müzik Öğretmenliğine Yönelik Tutum toplam puanlar, sevgi ve adanmışlık ile değer alt boyutları anlamlı fark göstermiştir ($t_{m\ddot{u}yt.} = -3,111, p < .005$; $t_{sevgi} = -2,170, p < .05$; $t_{değer} = -3,336, p < .005$). Anlamlı fark diğer lise türlerinden mezun katılımcılar lehine gerçekleşmiştir. Araştırmanın devamında Müzik öğretmenliğine ilişkin tutum ve diğer değişkenler olan öğretmen öz-yeterlik ve meslek tercih envanterinden bilinç ve güvence alt boyutları arasındaki korelasyon incelenmiştir. Sonuçlar Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11.

Katılımcıların müzik öğretmenliğine yönelik tutum, öğretmen öz-yeterlik ve meslek tercih arasındaki korelasyon (N=323)

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Möyt	1	,931**	,957**	,376**	,420**	,252**	,377**	,573**	675**	-,027	
Sevgi ve Ad. Değer		1	,785**	,403**	,449**	,268*	,406**	,546**	,635**	-,004	
ÖzY			1	,319**	,356**	,215*	,317**	,538**	,640**	-,043	
Öğrenci Kat.				1	,946**	,919**	,920**	,269*	,347**	-,088	
Strateji					1	,784**	,834**	,300**	,377**	-,077	
Sınıf Yön.						1	,764**	,128	,213	-,166	
Meslek T.							1	,339**	,386**	,021	
Bilinç								1	,946**	,550	
Güvence									1	,249*	
$\bar{x}$	75,9	40,40	35,56	134,51	49,21	50,03	35,27	35,05	29,94	5,11	
Ss	6	13,7	6,44	8,12	19,62	8	7,36	5,74	8,49	7,32	2,84

Tablo 11 incelendiğinde güvence alt boyutu hariç bütün değişkenlerin 0,01 seviyesinde anlamlı ilişki içinde oldukları görülmektedir. Değişkenlerin toplam puanları arasındaki ilişki incelendiğinde en yüksek ilişkinin müzik öğretmenliğine yönelik tutum ile meslek tercih arasında olduğu görülmektedir ($r = ,573, p < .001$). Öğretmen öz-yeterlik ile meslek tercih arasında pozitif yönde orta kuvvette bir ilişki ($r = ,269, p < .001$), müzik öğretmenliğine yönelik tutum ile öğretmen öz-yeterlik arasında ise yine pozitif yönde orta kuvvette bir ilişki bulunmaktadır ($r = ,376, p < .001$). Değişkenlerin alt boyutları incelendiğinde ise en kuvvetli ilişki müzik öğretmenliğine yönelik tutum alt boyutları ile meslek tercih alt boyutları arasında görülmektedir ($r_{2-9} = ,635, p < .001$; $r_{2-8} = ,546, p < .001$). Öğretmen

öz-yeterlik ve alt boyutları diğer alt boyutlarla pozitif yönde orta kuvvette ilişki içerisinde iken meslek tercihin güvence alt boyutu hiçbir alt boyut ile anlamlı ilişki içinde değildir. Araştırmada son olarak öğretmenlik mesleğini en çok yordayan alt boyutların hangileri olabileceğini kestirmek için hiyerarşik regresyon analizi uygulanmış, sonuçlar Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12.
Hiyerarşik regresyon analizi (N=323)

		B	Std hata	β	t	p	T	VIF
M1	Sabit	39,839	4,882		8,171			
	Strateji	,273	,162	,150	1,688	,000	,338	2,955
	Sınıf Y.	,574	,211	,242	2,719	,092	,338	2,955
M2	Sabit	28,972	4,353		6,656	,007		
	Strateji	,139	,133	,077	1,050	,295	336	2,978
	Sınıf Y.	,227	,175	,096	1,297	,195	,330	3,032
	Bilinç	1,140	,089	,598	12,733	,000	,812	1,232
	Güvence	-,812	,228	-,159	-3,566	,000	,897	1,114

Tablo 12’de görüldüğü gibi Öğretmen adaylarının müzik öğretmenliğine ilişkin tutum puanlarının hangi değişkenler tarafından en iyi şekilde açıklandığının belirlenebilmesi için hiyerarşik regresyon analizi yapılmıştır. Analizde iki farklı model bulunmaktadır. Birinci model öğretmen özyeterlik alt boyutlarından oluşmaktadır. İlk analizde öğretmen özyeterlik alt boyutlarından Öğrenci katılımı almış olduğu yüksek çoklu bağıntılık değeri nedeni ile analizden çıkartılmıştır (VIFöğr. K.=4,373). Hair ve meslektaşları (2010) çoklu bağıntılık belirten VIF (variance inflation factor) değerinin maksimum 4 olabileceğini belirtmektedirler. Bu nedenle öğrenci katılımı alt boyutu analizden çıkarılmıştır. Analizde her iki modelin de anlamlı olduğu görülmektedir (Fmodel1=30,621 p<.001; Fmodel 2= 61,927, p<.001). Birinci model incelendiğinde strateji alt boyutunun B değerinin ,273 olduğu fakat bu katkının istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmektedir (Bstrateji M1= ,273, p>.05). bunun yanı sıra sınıf yönetimi alt boyutunun modele yapmış olduğu katkının anlamlı olduğu görülmektedir (BsınıfM1=,574, p<.05). İkinci model incelendiğinde meslek tercih alt boyutlarının modele katılmasıyla birlikte öğretmen özyeterlik alt boyutlarının her ikisinin de yordama gücünü yitirdiğini görmekteyiz (BstratejiM2= ,139, p>.05; BsınıfM2= ,227, p>.05). İkinci modele katılan meslek tercih envanteri alt boyutları olan bilinç ve güvencenin ise büyük bir yordama gücüne sahip olduğu görülmektedir (BBilinçM2= 1,140, p<.001; BGüvenceM2= -,812, p<.001). Birinci modelin Müzik öğretmenliğine ilişkin tutumu açıklayıcılığı %13.5 iken model 2’de açıklayıcılık %42 düzeyine ulaşmıştır.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada Eğitim Fakültesi Güzel sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik eğitimi anabilim dallarında öğrenim görmekte olan öğretmen adaylarının müzik öğretmenliğine yönelik tutumları bağımlı değişken olarak, öğretmen öz-yeterlik ve meslek tercihleri ise bağımsız değişkenler olarak incelenmiştir. Araştırmada öncelikle söz konusu değişkenleri ölçmede kullanılacak olan ölçme araçlarının yapı geçerlikleri doğrulayıcı faktör analizi yoluyla incelenmiştir. İnceleme sonucunda Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeğinin $x^2/sd=2.6$ değerine sahip olması ölçeğin iyi uyum gösterdiğine ilişkin önemli bir kriter olarak gösterilebilir. Faktör yapısı incelendiğinde Sevgi ve adanmışlık faktörünü en iyi açıklayan maddenin “müzik öğretmenliği mesleğine karşı bir bağlılık duymuyorum” maddesi olduğu görülmüştür. Başta her ne kadar olumsuz bir madde olarak görülse de bu maddelerin ters kodlanmış olması, katılımcıların gerçekte müzik öğretmenliği mesleğine güçlü bir bağlılık duyduklarını göstermektedir ($R^2=0,62$). Bu alt boyutun en zayıf maddesi ise $R^2 = 0.24$ ile “Mesleğimle ilgili faaliyetleri yapmak bana haz vermiyor” maddesidir. Bu maddenin analiz öncesi ters

kodlanmış olmasına rağmen düşük düzeyde kalmış olması müzik öğretmenliği mesleğine bağlılık duyan öğretmen adaylarının bu meslekle ilgili faaliyetler konusunda neden isteksiz olabileceğinin araştırılması gerekliliğini gündeme getirmiştir. Korkmaz (2004) müzik öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik ve duyarsızlaşma durumları incelemiş ve devlet okullarında çalışma öğretmenlerin özel okullara göre daha fazla tükenmişlik ve duyarsızlaşma yaşadığını belirtmiştir. Müzik öğretmenlerinin yaşamış olduğu zorluklar ve bu zorluklar sonucunda maruz kaldıkları tükenmişlik ve duyarsızlaşma öğretmen adaylarını da gelecekte bu tip durumlara maruz kalacaklarına dair düşünceler oluşturmuş olabilir. Ülkemiz genelinde okulların fiziki durumları müziğe ayrılan ders saati ve sınıfların nüfus durumları göz önüne alındığında müzik öğretmenlerinin tasarlamış oldukları müzikal faaliyetleri tam istedikleri gibi gerçekleştiremiyor olmaları motivasyonlarını düşüren bir neden olarak görülebilir.

Möyt'ün "değer" alt boyutu incelendiğinde ise üç maddenin en yüksek açıklayıcılık düzeyini paylaştığı görülmektedir. Bu maddeler "Bu mesleği yapmaktan kimse beni alıkoyamaz", "Benden yeni bir meslek seçmem istense yine müzik öğretmenliğini seçerim" ve "Müzik öğretmeni olarak çalışmak bana gurur verir" maddeleridir (R2m12 m6 m18= 0.58). Bu maddelerden anlaşıldığı üzere katılımcılar müzik öğretmenliğine önemli derecede değer vermektedirler. Değer alt boyutunu en az açıklayan madde ise R2m18=0.25 ile "ileride çocuklarımın müzik öğretmenliğini seçmesini isterim" maddesidir. Müzik öğretmenlerimizin atanma aşamasında çektikleri güçlükler ve mesleki yaşamlarında karşılaştığı sorunlar düşünüldüğünde bu durum bir umutsuzluk hali olarak algılanabilir. Ulusal alan yazında müzik öğretmeni adaylarının umutsuzluk düzeylerini araştıran bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Öğretmen öz-yeterlik ölçeği incelendiğinde ise yine kabul edilebilir uyum indislerine sahip olduğu görülmektedir. Öğretmen öz-yeterlik ölçeğinin Öğrenci katılımı alt boyutunu en iyi açıklayan madde "derslere az ilgili gösteren öğrencileri derse motive etmeyi ne kadar sağlayabilirsiniz? (R2c4= 0.54) maddesi olmuştur. Öğretmen adaylarının derse öğrencinin katılımı konusunda en gerekli olduğunu düşündükleri unsurun sınıf içi motivasyon olduğu görülebilir. Strateji alt boyutu incelendiğinde R2 c24= .0.53 ile "Çok yetenekli öğrencilere uygun öğrenme ortamını ne kadar sağlayabilirsiniz" maddesinin alt boyutu en iyi açıkladığı görülmektedir. Sınıf yönetimi alt boyutu incelendiğinde ise R2c13= 0.55 ile "öğrencilerin sınıf içi kurallara uymalarını ne kadar sağlayabilirsiniz" maddesidir. Öğretmen öz-yeterliği ölçeğine genel olarak bakacak olursak öğretmen adaylarının öğretmen öz-yeterliği konusunda vurguladıkları konuların sınıf içi motivasyonun sağlanması, sınıf içindeki çok yetenekli çocukların eğitimi ve sınıf içi disiplinin sağlanması gibi konular olduğu görülmektedir.

Meslek tercih envanteri incelendiğinde kabul edilebilir değerler göstermesine rağmen analiz sonucunda NPD (Not Positive definite uyarısı verdiği için envanterin iki gözlenen değişken ile temsil edilen "etkilenme" ve "ideal" alt boyutları analizden çıkarılmıştır. Bu nedenle meslek tercih envanteri bilinç ve güvence alt boyutları ile temsil edilmiştir. Envanterin bilinç alt boyutu incelendiğinde bilinci en iyi temsil eden maddenin R2D28=0.89 ile "Bu mesleğin gerektirdiği yeteneklere sahip olduğum için seçtim" maddesidir. Maddenin açıklama gücünün oldukça yüksek olması öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin yüksek derecede öz-yeterlik düzeyine sahip olduklarının bir göstergesi olarak yorumlanabilir ki adayların öz-yeterlik düzeyleri incelendiğinde gerek toplam puan gerekse alt boyutlar bazında yüksek düzey öğretmen öz-yeterliğine sahip oldukları görülmektedir. Envanterin değer alt boyutu incelendiğinde ise her ki maddenin de güçlü açıklayıcılığa sahip olduğu görülmektedir. Fakat alt boyutu en iyi açıklayan madde R2D19 = "mezun olunca işimin hemen hazır olmasından dolayı seçtim" maddesidir. Müzik öğretmeni adaylarının mezun olduklarında devlet okulları olmasa bile özel okullarda ve müzik dershanelerinde diğer branşlara göre daha hızlı bir şekilde iş bulabilmeleri, adayların bu tür düşüncelere sahip olmalarını sağlamış olabilir. Arslan (2005) "Üçüncü Bin Yılda Türkiye'de Müzik Öğretmen Adaylarının Ve Öğretmenlerin Sorunları" konulu araştırmasında müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretmenlerinin öncelikli sorunları sıralamasında ekonomik sorunları öncelikli gördükleri (%33,8) belirtilmiştir. Bunun yanında atama ve atanma

sorunlarının ancak % 6.9 oranında önem teşkil ettiğini görmekteyiz. Araştırmada müzik öğretmeni adaylarının atama ve atanma sorunlarını öncelik olarak değerlendirmedikleri görülmektedir. Bunun nedeni olarak eğitim süreci içerisinde adayların okuldan ya da çevresinden kazanmış olduğu müzikal özellikler sayesinde mezun olduklarında devlet ya da özel sektörde iş bulabilmeleri yatıyor olabilir.

Analizlerin devamında ilk olarak öğretmen adaylarının MÖYT, öğretmen öz-yeterlik ve meslek tercih toplam ve alt boyutlarındaki puan düzeyleri incelenmiş, meslek tercih toplam ve güvence alt boyutu haricindeki diğer değişkenlerde yüksek düzey puanlara sahip oldukları belirlenmiştir. Sağlam (2008) araştırmasında müzik öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarını incelemiş ve tutumlarının yüksek düzeyde olduğunu belirtmiştir. Aynı şekilde Bulut (2011) yapmış olduğu araştırmada müzik öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının yüksek olduğunu belirtmiştir. Araştırma bulguları bu yönüyle ala yazın ile uyum içindedir. Araştırmanın devamında katılımcıların müzik öğretmenliğine yönelik tutum puanları ile cinsiyetleri arasında anlamlı ilişki olup olmadığı incelenmiş, yapılan bağımsız örneklem t-testi sonucunda cinsiyet ile tutum puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkiye rastlanılmamıştır. Literatür incelendiğinde bu bulguya zıt ve paralel bulgulara rastlanılmaktadır. Sağlam (2008) araştırmasında müzik öğretmenliği mesleğine ilişkin tutum ile cinsiyet arasında anlamlı fark olduğunu belirtmiştir. Aynı şekilde Bulut (2011) araştırmasında tutum ile cinsiyet arasında anlamlı fark olduğunu rapor etmiştir. Müzik eğitimi dışındaki araştırmalar incelendiğinde Demirtaş (2011) ve Bulut (2009), araştırmalarında öğretmenlik mesleğine tutum ile cinsiyet arasında anlamlı ilişkiye rastlamazken Tezci ve Terzi (2007), Aksoy (2010), Çapri ve Çelikkaleli (2008) ve Sağlam (2008) öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum ve cinsiyet arasında anlamlı ilişki tespit etmişlerdir. Bu durum öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum ile cinsiyet arasındaki ilişkinin daha fazla araştırılması gerektiğini göstermektedir.

Araştırmada katılımcıların öğretmen öz-yeterlik puanlarının cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı fark oluşturmadığı görülmektedir. Elde edilen bulgular literatür ışığında incelendiğinde benzer bulgulara ulaşılmaktadır. Ekici (2008) çalışmasında öğretmen adaylarının öğretmen öz-yeterlik puanlarının cinsiyetlerine göre gerek toplamda gerekse alt boyutlarda anlamlı fark oluşturmadığını rapor etmiştir. Aynı şekilde Yenice (2012) de araştırmasında cinsiyet ile öğretmen öz-yeterlik ve alt boyutları arasında anlamlı fark olmadığını belirtmiştir. Buna karşın Yeşilyurt (2013) çalışmasında cinsiyet ile öğretmen öz-yeterlik arasında anlamlı fark raporlamıştır.

Araştırmanın devamında öğretmen adaylarının öğretmenliği ilk tercih olarak seçip seçmediği ile tutum, öz-yeterlik bilinç ve güvence değişkenleri arasında anlamlı fark aranmış, tutum ve bilinç değişkenlerinin öğretmenlik mesleğini bir daha seçen katılımcılar lehine anlamlı fark gösterdiği görülmüştür. Elde edilen bulgular neticesinde öğretmenlik mesleğini ilk tercih olarak seçen adayların öğretmenlik mesleğine karşı daha yüksek tutum sergiledikleri sonucuna ulaşılabilir.

Araştırmada öğretmen adaylarına demografik bilgi formunda ikinci bir imkânları olması dahilinde öğretmenlik mesleğini tekrar seçip seçmeyecekleri sorulmuş, alınan cevaplar işle adayların öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum, öğretmen öz-yeterlik ve meslek tercih envanteri toplam ve alt boyut puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olup olmadığı araştırılmıştır. Elde edilen bulgulara göre adayların güvence alt boyutu hariç diğer tüm alt boyut ve toplam puanlarda evet seçeneği lehine istatistiksel olarak anlamlı farka rastlanmıştır. Elde edilen bulgular ışığında adayların öğretmenlik mesleğine ilişkin olumlu tutumlara sahip oldukları, öğretmen öz-yeterliklerinin yüksek düzeyde olduğu ve bu mesleği bilinçli bir şekilde seçtikleri söylenebilir.

Adayların söz konusu değişkenler ile mezun oldukları lise türüne göre anlamlı fark olup olmadığına bakıldığında ise dikkat çekici bir durumla karşılaşmaktadır. Buna göre mezun olunan lise türüne göre müzik öğretmenliğine yönelik tutum ve alt boyutları istatistiksel olarak anlamlı fark gösterirken farkın hangi grubun lehine gerçekleştiği incelendiğinde güzel sanatlar lisesi mezunu

adayların puanlarının daha düşük olduğu görülmektedir. Aynı durum istatistiksel olarak anlamlı olmasa da öğretmen öz-yeterlik toplam ve alt boyutları ile meslek tercih envanteri toplam ve bilinç alt boyutu için de geçerlidir. Bir tek güvence alt boyutunda güzel sanatlar lisesi mezunu adaylar daha yüksek puanlara sahiptirler. Bulut (2011) araştırmasında güzel sanatlar liselerinden mezun öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının diğer lise türlerinden daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Yine Sağlam (2008) güzel sanatlar lisesi ve diğer lise türlerinden mezun olan öğretmen adayları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulamamıştır. Araştırmada dikkati çeken diğer önemli bir nokta ise diğer liselerden mezun olan adayların meslek tercihinde güzel sanatlar liselerinden mezun olan adaylara göre daha yüksek bilinç düzeyine sahip olmalarıdır. Aynı zamanda güzel sanatlar liselerinden mezun olan adayların tutum, öğretmen öz-yeterlik puanları da diğer liselerden mezun olan adaylara göre daha düşüktür. Bu bilgiler ışığında dört sene müzik eğitimi almış bir kişinin neden öğretmenlik mesleğine ilişkin daha düşük tutum, öz-yeterlik ve bilinç düzeyi sergilediği araştırılması gereken çok önemli bir durumdur. Tan (2016) güzel sanatlar lisesi öğrencileri ile yürüttüğü araştırmasında öğrencilerin müzik öğretmenliğine yönelik tutumlarını değerlendirmiş, öğrencilerin sevgi ve adanmışlık boyutu puan ortalamalarının negatif yönde olduğunu tespit etmiştir. Bir başka deyişle güzel sanatlar lisesi öğrencileri kendilerini mesleğe adanma ve mesleği sevmeye konusunda olumsuz bir tutum içerisindedirler. Bu durum kısaca güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin lise döneminde müzikle ilgili farklı bir kariyer yapabilecekleri düşüncesine sahip olmaları, başka müzikal hedefleri takip ettikleri fikrini akla getirebilir. Fakat ülkemizin müzikal sahip olduğu müzikal şartlar onları mezuniyet aşamasında öğretmenlik mesleğinin sahip olduğu güvence gibi şartlardan dolayı eğitim fakültelerine girmeye yöneltmesinden dolayı müzik öğretmenliğini sevmekten çok mecburiyetten dolayı bu meslekle ilgili eğitim almış olmaları bilinç ve tutumlarındaki düşüklüğü açıklayabilir. Bu konuda daha fazla çalışmaların yapılması ve en kısa zamanda durumun aydınlığa kavuşturularak gerekli müdahalelerin yapılması gerekmektedir.

Adayların tüm değişkenlere ait puanları arasındaki korelasyonların incelenmesi araştırmadaki diğer bir aşamadır. Bu aşamada adayların müzik öğretmenliğine yönelik tutumları ile meslek tercih arasında pozitif yönde kuvvetli ilişki varken, tutumun alt boyutları da en yüksek olarak bilinç alt boyutu ile pozitif yönde bir ilişki içindedirler. Demirtaş (2011) çalışmasında öğretmenlik mesleğinin ilişkin tutum ile öğretmen öz-yeterlik arasında $.278, p < .01$ 'lik bir ilişki saptamıştır. Bu araştırmada ise bulunan ilişki $.376, p < .01$ 'dir. Bu yönü ile Demirtaş'ın araştırması ile bu araştırma benzerlikler taşımaktadır. Arastaman (2013), araştırmasında öğretmen öz-yeterlik alt boyutları ile öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Arastaman tutum ile öğrenci katılımı sağlama arasında $.47 (p < .05)$, öğretim stratejileri arasında $.68 (p < .05)$ ve sınıf yönetimi arasında $.51 (p < .05)$ ilişki rapor ederken bu araştırmada tutum ile öğrenci katılımı arasında $.420 (p < .01)$, öğretim stratejisi $.252 (p < .01)$ ve sınıf yönetimi ile $.377 (p < .05)$ ilişki bulunmuştur. İki raporlama arasında her ne kadar korelasyon katsayıları arasında fark görünüyor olsa da bu araştırmada anlamlılık düzeyi daha yüksektir.

Araştırmada son olarak müzik öğretmenliğine yönelik tutumu yordayan değişkenler hiyerarşik regresyon analizi ile incelenmiştir. Analizde iki model oluşturulmuş, birinci modelde öğretmen öz-yeterlik alt boyutları modele dahil edilmiştir. Bu aşamada öğretmen öz-yeterliği alt boyutu olan öğrenci katılımı alt boyutu, çoklu bağıntı (Multicollinearity) nedeniyle modelden çıkarılmıştır (röğ. kat- strateji = $.784, p < .001$; röğr. kat.- sınıf yön. = $.834, p < .001$). Birinci modelin müzik öğretmenliğine yönelik tutumu açıklama gücü $\%13,5$ 'tür. Buna karşın birinci modelde sınıf yönetiminin modele katkısı her ne kadar yüksek olsa istatistiksel olarak anlamlı değildir (Bsınıf y. = $.574; p > .05$). Regresyona meslek tercih envanterinin alt boyutlarının dahil olduğu ikinci model ile devam edilmiş, ikinci modelde öğretmen öz-yeterliğine ait olan alt boyutların tamamının açıklayıcılık gücünü yitirdiği görülmüştür. Diğer yandan modele dahil olan bilinç ve güvence alt boyutları modele önemli ve istatistiksel olarak anlamlı katkılar sunmuşlardır. İkinci model genel olarak incelendiğinde öğretmen adaylarının müzik öğretmenliğine yönelik tutumlarını açıklayan en önemli değişkenlerin meslek

tercihindeki bilinç ve güvence değişkenleri olduğu görülmektedir. Bu iki değişken müzik öğretmenliğine ilişkin tutumu %42,4 açıklamaktadır.

Yukarıda elde edilen bulgular ışığında adayların müzik öğretmenliğine ilişkin tutumlarını yordayan en önemli değişkenlerin meslek tercihlerine bilinçli yaklaşımları ve mesleğin kendilerine sağladığı güvence olduğu görülmüştür. Meslek tercih envanterindeki güvence alt boyutu incelendiğinde mesleğin iş güvencesi, mezun olunca işin hazır olması adayların tutumlarını etkileyen değişkenler oldukları görülmektedir. Bu yönüyle araştırma tamamen ülkemiz gerçeklerini yansıtmaktadır. Son yıllarda sadece eğitim fakültelerinden mezun olanların değil, Batı müziği ve Türk müziği konservatuarları gibi diğer müzik okullarından mezun olan adayların pedagojik formasyon olarak müzik öğretmeni olma çabaları müzik öğretmenliği mesleğinin güvence boyutuna önemli bir atıf olarak kabul edilebilir. Bu nedenle güvence, öğretmenlik mesleğine ilişkin önemli bir yordayıcıdır.

Kaynakça

- Arastaman, G. (2013). Eğitim ve Fen Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin öz-yeterlik inançları ve öğretmenlik mesleğine karşı tutumlarının incelenmesi. *Journal of Kirsehir Education Faculty*, 14(2), 205-217
- Arslan, D. A. (2005) Üçüncü binyılda Türkiye’de müzik öğretmen adaylarının ve öğretmenlerin sorunları. Erişim adresi: [https://www.ayk.gov.tr/wp-content/uploads/2015/01/Arslan-D.-Ali-Üçüncü Bin Yılda Türkiye’de Müzik Öğretmen Adayları Ve Öğretmenlerin Sorunları.Pdf](https://www.ayk.gov.tr/wp-content/uploads/2015/01/Arslan-D.-Ali-Üçüncü-Bin-Yılda-Türkiye’de-Müzik-Öğretmen-Adayları-Ve-Öğretmenlerin-Sorunları.Pdf)
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological review*, 84(2), 191.
- Bulut, İ. (2009). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının değerlendirilmesi (Dicle ve Fırat Üniversitesi Örneği). *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14, 13-24.
- Bulut, D. (2011). Müzik öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(3), 651-674.
- Bümen, N. T. ve Özaydın, T. E. (2013). Adaylıktan göreve öğretmen özyeterliliği ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlardaki değişimler. *Eğitim ve Bilim*, 38(169).
- Brown, T. A. ve Moore, M. T. (2012). Confirmatory factor analysis. R. H. Hoyle (Ed.), *Handbook of structural equation modeling* (s. 361–379) içinde. The Guilford Press
- Çapa, Y. Çakıroğlu, J. ve Sarıkaya, H. (2005). Öğretmenlik öz-yeterlik ölçeği Türkçe uyarlamasının geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Eğitim ve Bilim*. 30(137), 74–81.
- Çapri, B. ve Çelikkaleli, Ö. (2008). Öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin tutum ve mesleki yeterlik inançlarının cinsiyet program ve fakültelerine göre incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(15), 33-53.
- Çermik, H., Şahin, A. ve Doğan; B. (2010). Sınıf öğretmenliği öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini tercih sebepleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(28), 201-212.
- Çermik, H., Şahin, A. ve Doğan, B. (2017) Sınıf öğretmen adaylarının meslek tercih algıları: Değişimin boylamsal çözümlemesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)*, 32(3), 643-658. doi: 10.16986/HUJE.2016018402
- Demirtaş, H., Cömert, M. ve Özer, N. (2011). Öğretmen adaylarının özyeterlik inançları ve öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Eğitim ve Bilim*, 36(159).
- Ekici, G. (2008). Sınıf yönetimi dersinin öğretmen adaylarının öğretmen öz-yeterlik algı düzeyine etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(35), 98-110.
- Erkorkmaz, Ü., Etikan, İ., Demir, O., Özdamar, K., ve Sanisoğlu, S. Y. (2013). Doğrulayıcı faktör analizi ve uyum indeksleri. *Türkiye Klinikleri Journal of Medical Sciences*, 33(1), 210-223.
- Hair, J. F. (2010). *Multivariate data analysis: A global perspective*. Upper Saddle River, N.J: Pearson Education.
- Izgar, H., ve Dilmaç, B. (2008). Yönetici adayı öğretmenlerin özyeterlik algıları ve epistemolojik inançlarının incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20, 437-446.
- İnceoğlu, M. (2010). *Tutum, algı ve iletişim*. İstanbul: Beykent Üniversitesi Yayınları.
- Korkmaz, Ö. (2004). Müzik öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik düzeyleri. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 20, 125-148.
- Övet, O. (2006). *Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğini tercih etmelerinde etkili olan faktörlerin belirlenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Petty, R. E., Fabrigar, L. R. ve Wegener, D. T. (2003). Emotional factors in attitudes and persuasion. R. J. Davidson, K. R. Scherer, ve H. H. Goldsmith (Ed.), *Handbook of affective sciences: Series in affective science* (s. 752-772) içinde. New York: Oxford University Press.
- Rao, D. ve Stupans, I. (2012). Exploring the potential of role play in higher education: Development of a typology and teacher guidelines. *Innovations in Education and Teaching International*, 49(4), 427-436.
- Recepoğlu, E. (2013). Öğretmen adaylarının yaşam doyumları ile öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi [Özel sayı]. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 311-326.
- Samancıoğlu, M., Bağlıbel, M. ve Bindak, R. (2015). Liderlik Yoğunluğu Envanterinin Türkçe formunun geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(39), 132-144.
- Sağlam, A. Ç. (2008). Müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 59-69.

- Tan, H. (2016). *Güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumlarının incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Niğde Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Niğde.
- Terzi, A. R. ve Tezci, E. (2007). Necatibey Eğitim Fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 52(52), 593-614.
- Tufan, E. ve Güdek, B. (2008). Müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(1), 25-40.
- Üstüner, M. (2006). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 45(45), 109-127.
- Yenice, N. (2012). Öğretmen adaylarının öz-yeterlik düzeyleri ile problem çözme becerilerinin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(39), 36-58.
- Yeşilyurt, E. (2013). Öğretmen adaylarının öğretmen öz-yeterlik algıları. *Elektronik sosyal bilimler dergisi*, 12(45), 88-104.
- Whitley, J. B. E. (1997). Gender differences in computer-related attitudes and behavior: A meta-analysis. *Computers in Human Behavior*, 13(1), 1-22.